

Примаков Олег Аркадійович,
кандидат технічних наук, викладач фахових дисциплін вищої категорії
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»

ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВО ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ІНТЕГРАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Повноцінне економічне зростання аграрного виробництва в сучасних умовах неможливе без розвитку наукомістких інновацій в окремих його сегментах та розвитку відповідних технологій – агротехніки, організаційних та технологічних підходів, забезпечення безпеки та інформативності виконання процесів [1; 2]. Запити ринку щодо сталого розвитку аграрного виробництва вказують на доцільність застосування ефективних виробничих та освітніх підходів на основі інноваційних моделей, що будуть ураховувати впровадження сучасних нововведень у систему АПК.

Так склалося, що агропромисловий комплекс займає найбільшу частку в загальній економіці країни, а тому і основну стратегію щодо виходу України на світовий ринок доцільно формувати саме навколо сільськогосподарських виробників. Необхідність залишатися на рівні ключових світових виробників агропродукції вимагає не тільки залучення у виробництво останніх наукових інновацій, а й забезпечення його відповідними висококваліфікованими кадрами, здатними ефективно вирішувати складні технологічні та організаційні задачі в найкоротші терміни.

Інновації, в широкому їх розумінні, – це кінцевий результат інноваційної діяльності у вигляді нового чи вдосконаленого продукту або технологічного процесу, який наділено якісними перевагами при використанні та проектуванні, виробництві, збуті, використовується у практичній діяльності та має суспільну перевагу [3].

Сучасний рівень інтеграції інновацій в аграрну сферу вимагає вміння застосовувати різновекторні підходи, що будуть включати й технологічні (створення та впровадження новітніх технологічних виробництв), і продуктові (розроблення нових товарів та традицій їх споживання), і організаційно-управлінські (новітні стратегії планування та управління аграрним бізнесом), і економічні (застосування комбінованих підходів до оцінювання результатів роботи), і соціальні (зміна вподобань та перехід до більш здорового способу життя), і, звичайно, юридичні (створення нормативно-правових основ для реалізації нових інноваційних моделей) [4; 5]. Комплексний підхід до питання впровадження інновацій в агропромислове виробництво дозволить підприємствам не просто долучати новації у виробництво, а й мати можливість коригувати власний потенціал під постійно змінюваною потребою внутрішнього і зовнішнього ринків.

Усе більше керівників аграрних підприємств розуміють, що майбутнє системи агровиробництва напряму пов'язане із розвитком ІТ-технологій та штучного інтелекту, широким розповсюдженням новітніх технологій і інновацій, автоматизацією виробничих й організаційних процесів. Усе частіше значна частина агровиробників впроваджує системи точного землеробства, застосовує супутникові системи моніторингу та новітні моделі навігацій, а також відкриває на своїх виробництвах дослідні центри з проблем ефективного впровадження сучасних інновацій [5; 6].

Ефективне впровадження сучасних досягнень науки й техніки в систему АПК доцільно розглядати з позиції залучення відповідних висококваліфікованих фахових кадрів на всіх ланках виробничої діяльності, що можливо зробити, лише поєднуючи технологічні можливості стейкхолдерів та інтелектуально-освітні напрацювання закладів фахової професійної освіти, формуючи міцний фундамент галузі аграрного виробництва.

Варто розуміти, що розширення вимог аграрного ринку до кваліфікованого фахівця формує комплексний запит на більш глибоку інтеграцію освітнього процесу в професійно-виробниче середовище. Здобувач освіти в сучасних ринкових умовах повинен виходити за

межі сформованих інтегральних компетентностей щодо здатності вирішувати типові спеціалізовані завдання в професійній та освітній діяльності, застосування останніх положень інновацій в аграрній освіті, де в першу чергу стоїть вимога формування індивідуального запиту з пошуку необхідних освітніх компонентів у сфері підвищення рівня власної обізнаності у відповідній галузі професійної діяльності. Без збільшення обсягів виробничо-практичних занять під час навчання та безпосереднього залучення здобувачів освіти до виробництва закріпити спеціальні компетентності та практично їх застосовувати в постійно змінному інноваційному виробничому середовищі буде вкрай складно й малоефективно.

Інновації у сфері аграрного виробництва стають основою ефективних структурних перетворень та динамічного економічного розвитку окремих секторів аграрної економіки. Технологічні й організаційні інновації насамперед здатні зіграти стратегічно важливу роль у питанні формування ефективного процесу трансформації й інтеграції сучасного сільськогосподарського виробництва, стимулюючи внутрішню й зовнішню конкуренцію для учасника аграрного ринку.

Багатовекторність аграрного виробництва і його складність породжують унікальність підходів і методів управління інноваційним процесом в аграрній сфері, поєднання різних типів інновацій, посилення ролі науки в стимулюванні інновацій. Системний підхід у питанні впровадження інновацій в аграрній сфері формує комплексний механізм його реалізації через інструменти нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку, організації й управління, інноваційного маркетингу, розвитку інноваційної структури, поєднання освітніх компонентів з виробничими запитами.

У зв'язку з останнім запитом на розширення спеціальних компетентностей у здобувачів аграрної професійної фахової освіти в закладах освіти формується потреба в системному переосмисленні ролі й обсягу спеціальних дисциплін, співпраці з виробничниками вже на етапі підготовки фахівців, а в окремих випадках розробленні спеціальних курсів підвищення кваліфікації за певними напрямками підготовки.

Список використаної літератури

1. Прокопишин М. М., Сус Т. Й. Основні напрями розвитку агропромислового комплексу України в умовах глобалізації. *Modern Economics*. 2017. № 4. С. 114–121.
2. Кирилов Ю. Є. Розвиток аграрного сектору економіки в умовах глобалізації. *Економіка АПК*. 2016. № 5. С. 23–26.
3. Поняття та види інновацій. Поняття інноваційної діяльності та її предмет. URL: <https://buklib.net/books/37223/> (дата звернення: 10.10.2024).
4. Гребеннікова А. А. Розвиток сільського господарства на інноваційній основі. *Ефективна економіка*. 2016. № 5. С. 112–114.
5. Дорош-Кізим М. М., Дадак О. О., Гачек Т. С. Інновації в аграрному секторі України в контексті розвитку європейської інтеграції. *Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького*. 2017. Т 19, № 81. С. 123–128.
6. Грищук А. М. Інноваційні перетворення в АПК України: проблеми та перспективи. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. № 18. С. 155–121.